

*Załącznik do Uchwały Nr XXIX/180/17
Rady Miejskiej w Drohiczynie
z dnia 22 września 2017r.*

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014-2020**

SPIS TREŚCI

STRONA

WSTĘP	3
I. DEFINICJE I PODSTAWA PRAWNA	4
II. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY DROHICZYN	7
III. ODBIORCY PROGRAMU	19
IV. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	19
V. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU.....	19
VI. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ	20
VII. ZASOBY GMINY DROHICZYN W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU	20
VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROGRAMU	21
IX. MONITOROWANIE I EWALUACJA	24
X. FINANSOWANIE PROGRAMU	24

WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Drohiczyn na lata 2014-2020, zwany dalej Programem, został opracowany w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz minimalizowania jej negatywnych następstw.

Przemoc w rodzinie, choć jest zjawiskiem odwiecznym, to w świadomości społecznej istnieje od kilkunastu lat. Wbrew panującym jeszcze stereotypom, jest zjawiskiem egalitarnym, występuje nie tylko w rodzinach z tzw. marginesu społecznego, ale także wśród tych uważanych za „normalne”, o wysokim statusie społecznym, znanych, uważanych. Dokładne oszacowanie jej rozmiarów jest niemożliwe, gdyż często problem przemocy w rodzinie, jest starannie ukrywany. Z wielu powodów osoby doświadczające przemocy nie mówią o tym na zewnątrz. Niektórzy wstydzą się sytuacji, w której się znajdują. Zdarza się, że utrzymują sprawę w tajemnicy, ponieważ sprawca jest jedynym żywicielem rodziny i jego ewentualna izolacja przysporzyłaby rodzinie kłopotów natury materialnej. Często powodem jest również lęk przed osobą stosującą przemoc i jej odwetem. Kiedy rodzina zawodzi, osoba doznająca przemocy musi mieć możliwość uzyskania pomocy ze strony państwa i organizacji społecznych.

Program powstał, głównie z myślą o osobach potrzebujących wsparcia, które w swoim życiu doznały przemocy. W swojej bezradności nie mają siły na samodzielne podjęcie działań, aby zmienić patową sytuację. Niektóre osoby potrzebują informacji i wsparcia aby zmienić swoje życie. Inne natomiast, które zrobiły już pierwszy krok, potrzebują edukacji, wsparcia emocjonalnego i instytucjonalnego. Chcąc efektywniej działać w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, należy brać pod uwagę środowisko społeczne i panujące w nim zwyczaje, normy, przekonania. Dlatego niezmiernie ważna w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jest edukacja i profilaktyka społeczna.

Biorąc pod uwagę zachowania ludzi w kontekście społecznym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Drohiczyn na lata 2014-2020.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Drohiczyn ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2014–2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. DEFINICJE I PODSTAWA PRAWNA

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21].

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywiają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16–19].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy :

- przemoc fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie;
- przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie

stałej krytyce;

- przemoc seksualna - naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych;
- przemoc ekonomiczna - pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów;
- zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, np. niewłaściwe żywienie (niedożywienie lub przekarmianie), zaniedbanie higieny osobistej, izolacja, brak kontroli i pozostawienie bez należytej opieki przez dłuższy czas, zaniedbanie stanu zdrowia, brak zainteresowania realizacją przez dziecko obowiązku szkolnego.

Na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnych czynników.

Prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększają następujące czynniki:

- normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal utrwalany jest wzorzec męzczyzny silnego i przebojowego, męzczyzna ma być zdobywcą, a kobieta powinna być mu uległa; istnieje przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci; istotną siłę posiadają również normy związane z prywatnością rodziny – „brudy należy prać we własnym domu”, „nie mów nikomu co dzieje się w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;
- status ekonomiczny – stres związany ze zbyt niskimi zarobkami, czy zagrożenie utratą pracy;
- alkoholizm – nadmierne spożywanie alkoholu; alkohol ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości;
- dziedziczenie wzorca przemocy – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym;
- osobowość osoby doznającej przemocy – tzw. dezadapcyjność, czyli brak zdolności

jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymywania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego; jej przejawem są następujące cechy: przekonanie jednostki, że jest poza społecznością, nie jest jej częścią, lęk przed niepowodzeniami, pesymistyczna wizja przyszłości, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie mam na nic wpływu, że wszystko zależy od warunków zewnętrznych, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zubożenie, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość (Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, Red. D. Jaszczak – Kuźmińska, K. Michalska, Warszawa 2010);

- osobowość sprawcy - chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, nieufność, zazdrość, brak empatii, niska wrażliwość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą rodziny.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wysoce szkodliwym dla osoby jej doświadczającej. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, które występują bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej lub seksualnej, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Należą do nich:

- zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) – PTSD objawia się: ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne; nadpobudliwością, problemami ze snem, trudnościami z koncentracją uwagi, z zapamiętywaniem, drażliwością, złością, omdleniami, nadmierną czujnością; unikaniem rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób, związanych z przykrym doświadczeniem; PTSD diagnozuje się u około 60 % ofiar przemocy domowej;
- uzależnienia – wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, lekomania), które dla ofiary przemocy są ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego;
- zaburzenia depresyjne - obniżony nastrój, emocjonalne otępienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości;
- zaburzenia lękowe – odczuwanie leku przed podjęciem działania, krytyką, odrzuceniem;
- wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary; ofiara przemocy, w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, ściganym z urzędu. Świadczenie przemocy lub osoby poszkodowane mogą złożyć w prokuraturze (lub na policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu.

Przestępstwa ścigane z urzędu, to przestępstwa w których obowiązkiem państwa jest

ściganie sprawcy, bez względu na to czy chce tego czy też nie pokrzywdzony.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.
- Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Drohiczyn na lata 2012-2020.
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz.1390)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r. Nr 2019 poz. 1245)
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014r. poz. 1118 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2012r. poz.124 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015r. poz. 332 z późn. zm.).

IV. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY DROHICZYN

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Drohiczyn z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Drohiczyn liczy ok. 7000 mieszkańców (dane USC na dzień 30.06.2017r).

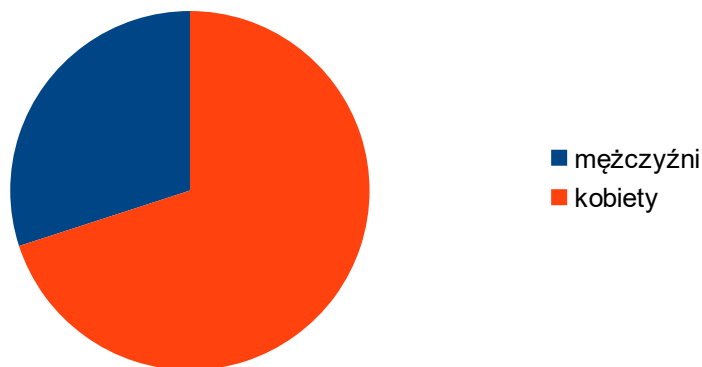
Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie opracował diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Drohiczyn. Sporządzona ona została w miesiącach czerwiec - sierpień 2017r na podstawie ankiet, które zostały wypełnione przez 100 mieszkańców gminy Drohiczyn.

Na potrzeby lokalnej diagnozy problemu przemocy w rodzinie gminy Drohiczyn uczestniczyły grupy mieszkańców reprezentujących różne cechy społeczno – demograficzne.

Poniżej przedstawiona została charakterystyka badanej grupy osób z uwzględnieniem

zmiennych niezależnych – płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania. Podział badanych ze względu na płeć umożliwia interpretowanie odpowiedzi oraz siły ich natężenia. Jak wynika z prezentowanego poniżej wykresu rozkład omawianej cechy demograficznej był następujący 70% stanowiły kobiety, natomiast 30% to mężczyźni.

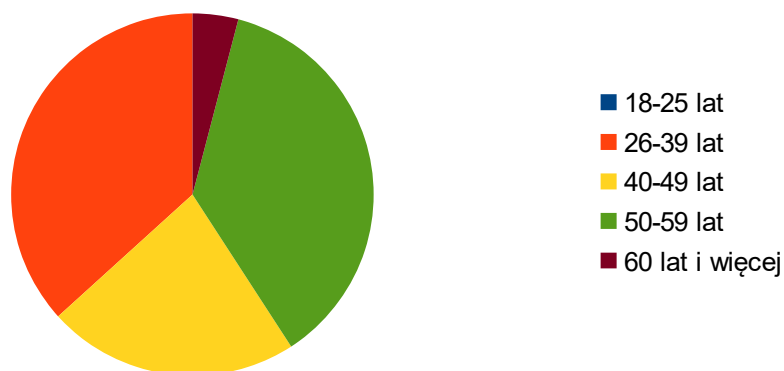
Wykres nr 1. Struktura badanych z uwzględnieniem płci.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Kolejna zmienna, to wiek osób uczestniczących w badaniu. Biorąc pod uwagę tę zmienną okazuje się, iż najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26 - 39 lat – 36% ogólnej liczby ankietowanych oraz w przedziale 50 - 59 lat – 36% ogólnej liczby ankietowanych. Kolejna grupa respondentów wyróżnionych ze względu na wiek, która licznie była reprezentowana w badaniu to osoby w wieku 45 - 54 lat 22% ogółu badanych. Osoby w wieku 60 lat i więcej stanowiło 4%. Nikt w przedziale wieku 18-25 lat nie wypełnił ankiety.

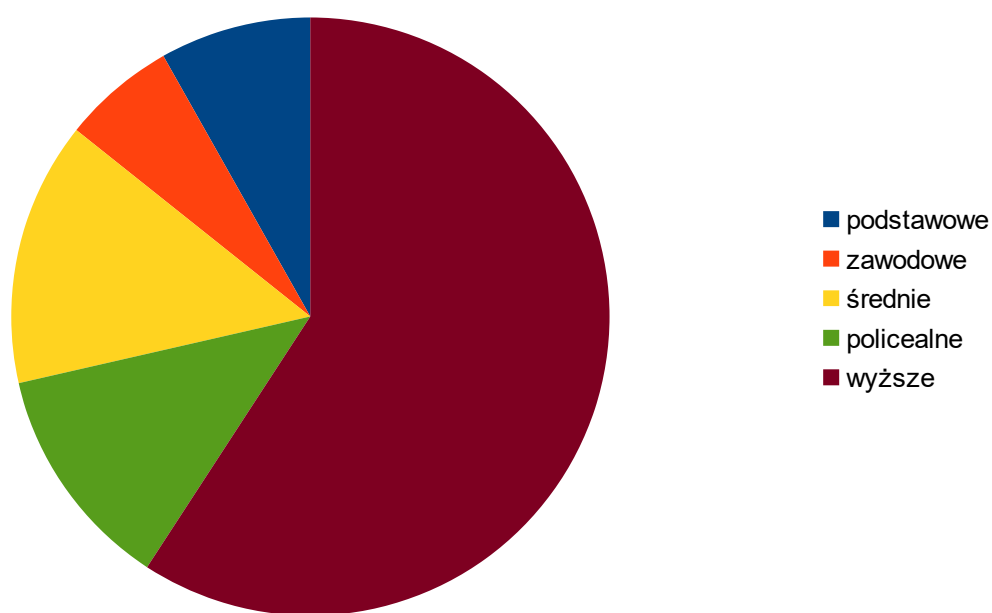
Wykres nr 2. Wiek respondentów.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Jak wynika z zaprezentowanych poniżej danych znajdujących się na wykresie, najliczniejszą grupę respondentów wyróżnionych ze względu na wykształcenie stanowili mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym 58% spośród ogółu badanych osób. Znaczny odsetek respondentów 14% to mieszkańcy gminy Drohiczyn posiadający wykształcenie średnie. Wykształceniem policealnym legitymowało się 12% ogółu badanych, natomiast wykształceniem podstawowym 8%. Najmniejszy odsetek osób posiadało wykształcenie zawodowe 6%.

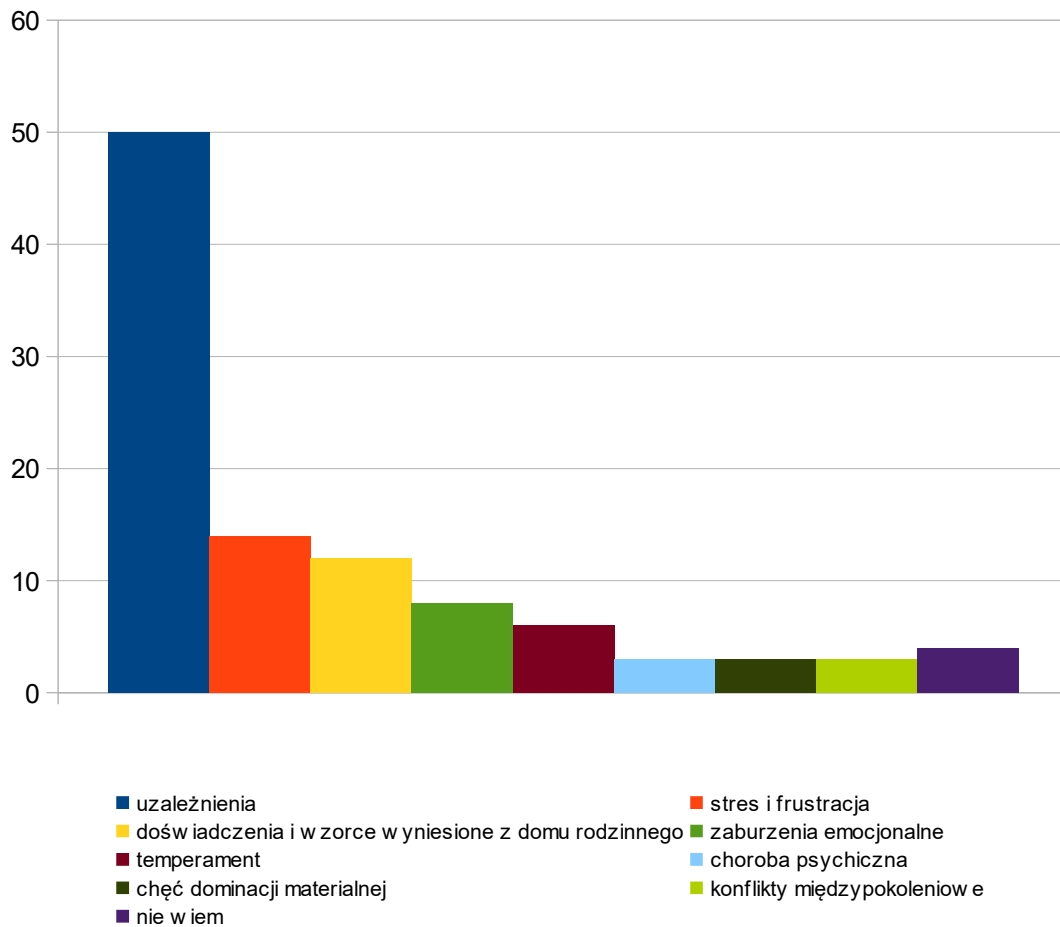
Wykres nr 3 . Poziom wykształcenia badanych osób.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

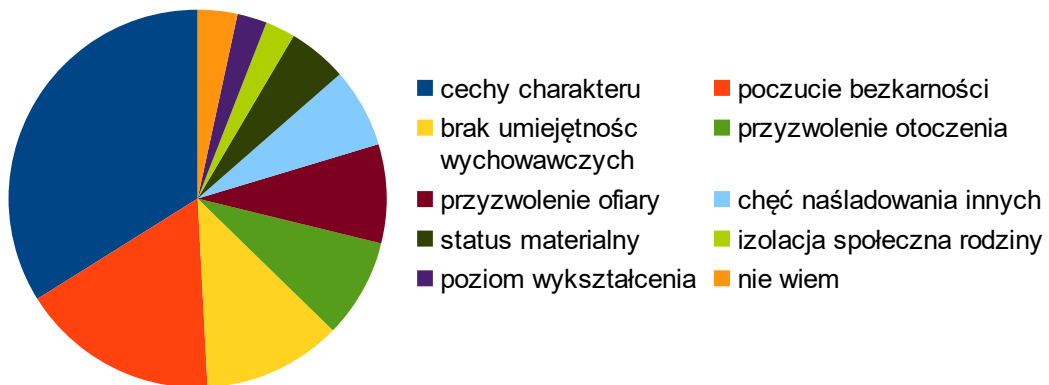
Jedną z wiodących kwestii w badaniach była wiedza mieszkańców gminy Drohiczyn o zjawisku przemocy domowej, w tym jakie są przyczyny stosowania przemocy w rodzinie. Część pytań, na które odpowiadali respondenci dotyczyła przyczyn i źródeł zjawiska przemocy w rodzinie. Za ich pośrednictwem starano się uzyskać informacje, na podstawie których można byłoby wskazać na te elementy środowiska lokalnego, które zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy domowej. Respondenci najczęściej wskazywali na takie przyczyny jak: uzależnienia – 50 osób, stres i frustracja – 14 osób, doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego – 12 osób, temperament – 6 osób, choroba psychiczna – 3 osoby, chęć dominacji materialnej – 3 osoby, konflikty międzypokoleniowe – 3 osoby. Nie wiedziały 4 osoby, jakie są czynniki wpływające na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie.

Wykres nr 4. Główne przyczyny występowania przemocy w rodzinie, według ankietowanych.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Wykres nr 5. Czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie.

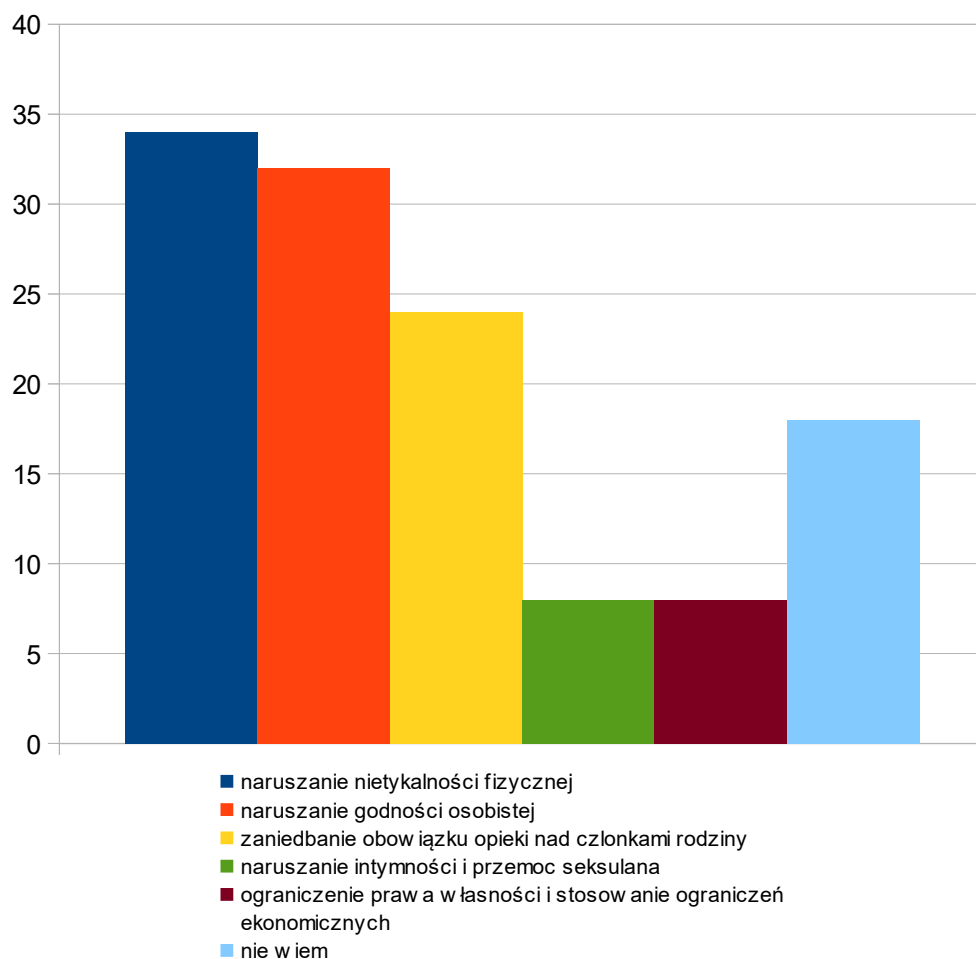


Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Przedstawione poniżej dane potwierdzają przypadki występowania przemocy domowej, w środowisku lokalnym respondentów. Spośród badanych, 56 osób przyznało, że słyszało o takich przypadkach, a 30 osób, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie. Grupa 14 respondentów przyznała, że nie zna takich przypadków.

Ponad jednej trzeciej respondentów znane są osoby, wobec których bliscy przejawiają zachowania naruszające nietykalność fizyczną (przemoc fizyczną), wskazało na to 34 respondentów i naruszające ich godność osobistą (przemoc psychiczną), wskazało na to 32 respondentów. W dalszej kolejności respondenci przyznawali się także do znajomości osób zaniedbywanych przez bliskich, na co wskazało 24 ankietowanych. Badania wskazały, że niewielki odsetek respondentów (8 osób) zna przypadki przemocy seksualnej i równie niewielki odsetek (8 osób) wskazało, że zna przypadki przemocy ekonomicznej.

Wykres nr 6. Znajomość form przemocy na terenie gminy Drohiczyn.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

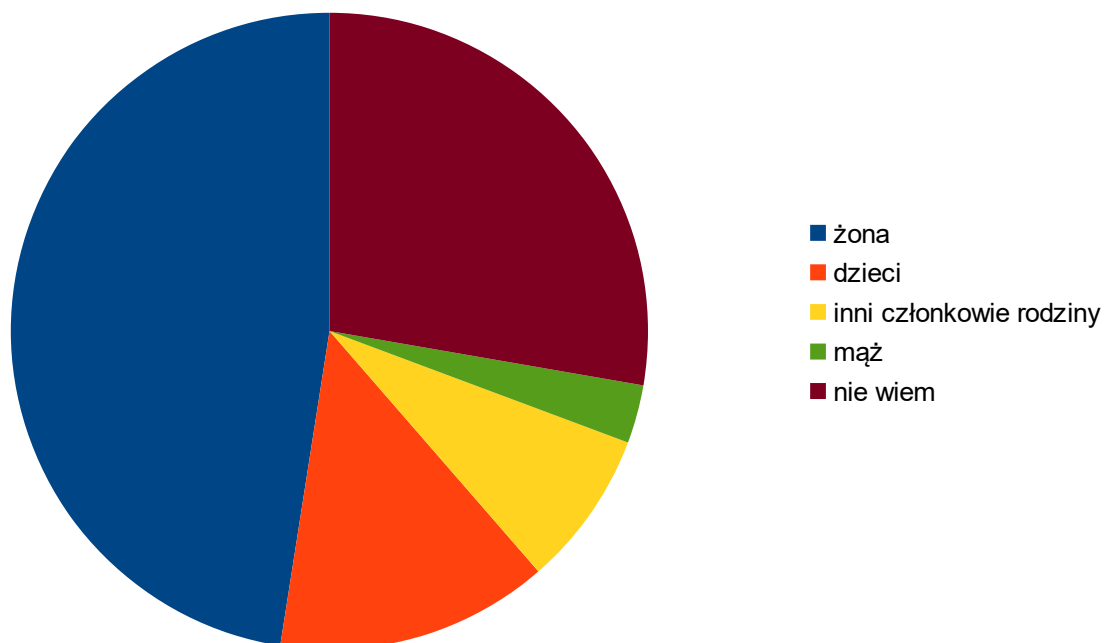
Wykres nr 7. Znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy Drohiczyn.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (64 osób) wskazało, że osobami stosującym przemoc w rodzinie są mężczyźni (mężowie). Natomiast 48 ankietowanych uważa, że to kobiety (żony) są osobami doznającymi najczęściej przemocy w rodzinie.

Wykres nr 8. Osoby doznające przemocy w rodzinie według respondentów.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym..

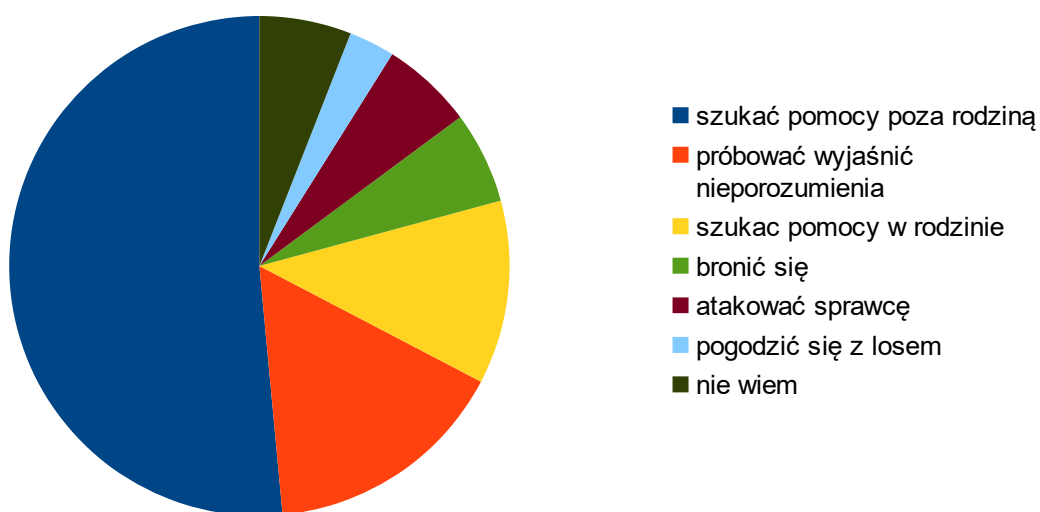
Wykres nr 9. Osoby stosujące przemoc w rodzinie według respondentów.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Większość osób ankietowanych wykazało znajomość tematu przemocy w rodzinie. Wiedzą kto w większości przypadków doświadcza takich zachowań oraz kto i w jakich sytuacjach może być osobą stosującą przemoc. Ponad połowa badanych (52 osoby) uważa, że osoba doznająca przemocy w rodzinie powinna szukać pomocy poza rodziną.

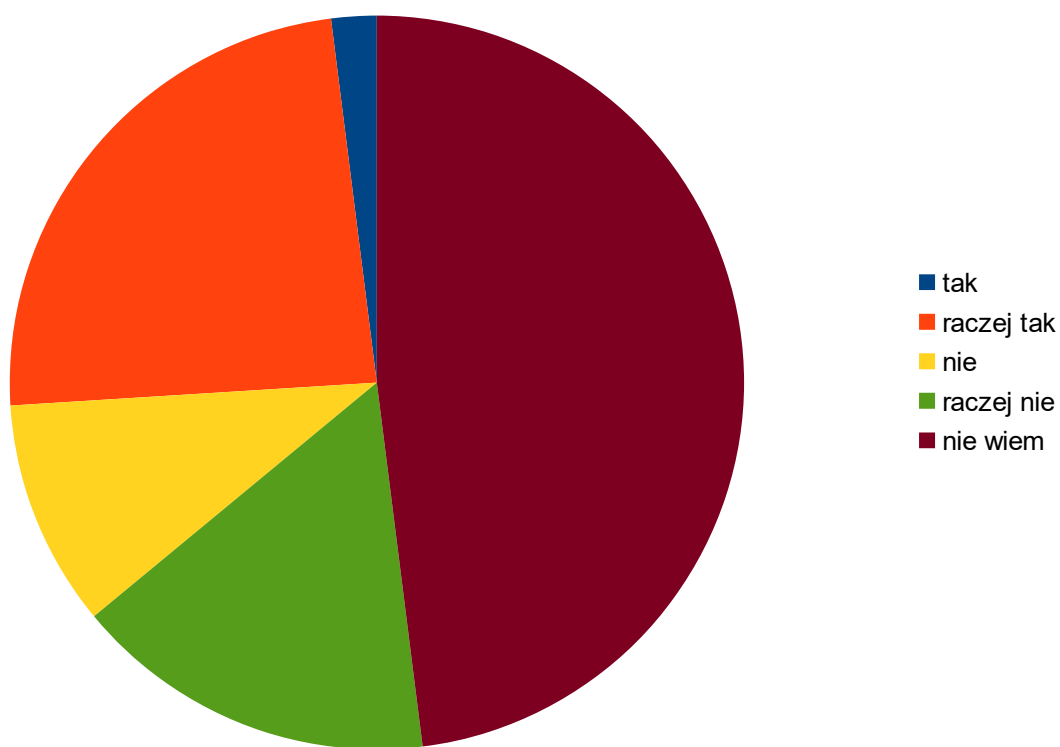
Wykres nr 10. Działania, które według respondentów powinna podjąć osoba doznająca przemocy w rodzinie.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

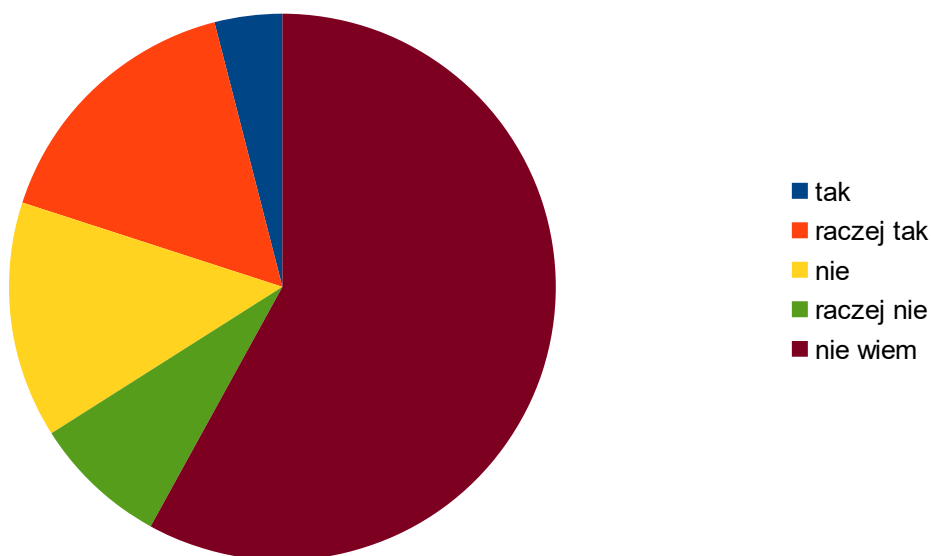
Prawie połowa ankietowanych (48 osób) nie wie czy oferta pomocy realizowana w gminie Drohiczyn dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca. Za wystarczającą uważało 26 osób (tak – 2 osoby, raczej tak – 24 osoby). Według 26 respondentów oferta ta jest niewystarczająca (nie – 10 osób, raczej nie – 16 osób). Podobnie ankietowani odpowiedzieli w pytaniu dotyczącym oferty pomocy realizowanej w gminie Drohiczyn dla sprawców przemocy w rodzinie. Ponad połowa (58 osób) nie wie czy jest ona wystarczająca. Według 20 osób oferta realizowana przez gminę jest wystarczająca (tak – 4 osoby, raczej tak – 16 osób). Natomiast, że oferta jest niewystarczająca uważały w sumie 22 osoby (raczej nie – 8 osób, nie - 4 osoby)

Wykres nr 11. Opinia respondentów dotycząca poziomu pomocy oferowanej przez gminę Drohiczyn dla ofiar przemocy w rodzinie.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

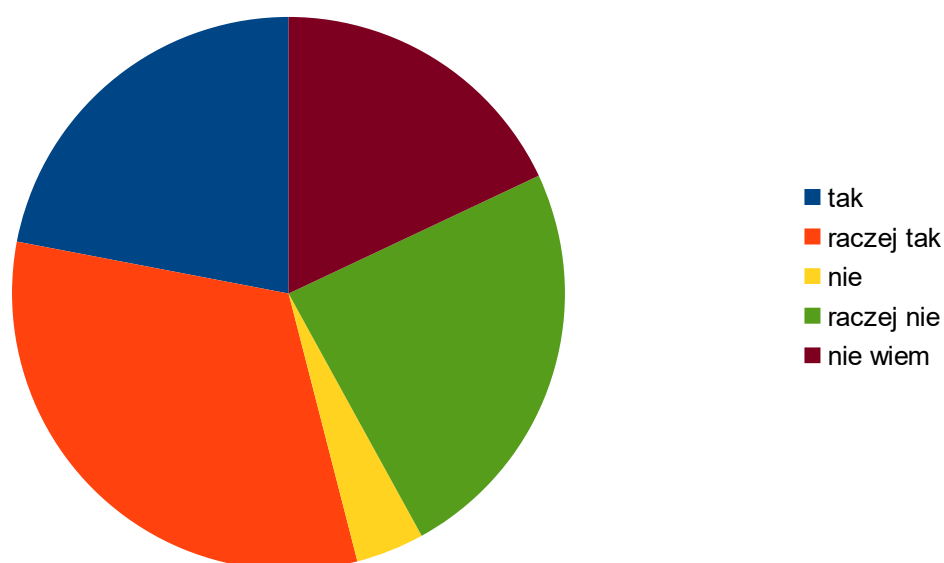
Wykres nr 12. Opinia respondentów dotycząca poziomu pomocy oferowanej przez gminę Drohiczyn dla sprawców przemocy w rodzinie



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (54 osoby) uważa przemoc w rodzinie jako istotny problem gminy Drohiczyn (tak - 22 osoby, raczej tak – 32 osoby). Nie widzi przemocy w rodzinie, jako istotnego problemu gminy Drohiczyn 28 respondentów (nie - 4 osoby, raczej nie – 24 osoby). Natomiast 18 ankietowanych nie wie czy przemoc w rodzinie jest istotnym problemem gminy Drohiczyn.

Wykres nr 13. Przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy Drohiczyn.



Źródło: dane z diagnozy opracowanej przez MGOPS w środowisku lokalnym.

Respondenci mieli również za zadanie przedstawić przynajmniej 2 propozycje działań, które należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wiodącymi propozycjami były dyżury psychologa (24 osoby) oraz edukacja społeczeństwa w zakresie przemocy domowej (18 osób). Innymi, wskazanymi przez pojedynczych respondentów propozycjami były, np. mieszkania socjalne, dyżur prawnika, współpraca wszystkich służb i instytucji. Ponad połowa respondentów (52 osoby) nie przedstawiła żadnej propozycji działania.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Przedstawione ww. dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie pokazują istnienie problemu w gminie Drohiczyn, ujawniają jedynie niewielką część, a nie rzeczywistą skalę zjawiska, ponieważ dotyczą tylko osób, które odważyły się przerwać milczenie, zgłaszają problem, szukają pomocy i wsparcia.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, Zarządzeniem Nr 41/2015 Burmistrza Drohiczyzna z dnia 25 września 2015r został powołany Zespół Interdyscyplinarny w składzie 13 osób.

Została przyjęta do realizacji Uchwała Nr II/7/10 Rady Miejskiej w Drohiczyźnie z dnia 6 grudnia 2010 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Drohiczyn oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie Porozumień o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym, które zostały zawarte pomiędzy Burmistrzem Drohiczyzna, a:

- Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Drohiczyźnie,
- Komendą Powiatową Policji w Siemiatyczach,
- Gminną Komisją d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drohiczyźnie,
- Zespołem Szkół w Drohiczyźnie,
- Szkołą Podstawową w Ostrożanach,
- Szkołą Podstawową w Śledzianowie,
- Szkołą Podstawową w Miłkowicach Jankach,
- Powiatową Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną w Siemiatyczach
- Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w w Drohiczyźnie,
- CARITAS Diecezji Drohiczyńskiej

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że na terenie miasta i gminy Drohiczyn w 2015 roku Policja wszczęła 15 procedur „Niebieskie Karty”. W roku 2016 wszczętych zostało 14 procedur „Niebieskie Karty”, w tym Policja wszczęła 13 procedur „Niebieskie Karty”, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wszczął 1 procedurę „Niebieskie Karty”.

W celu realizacji ww. procedur „Niebieskie Karty” powołanych zostało w sumie 29 grup roboczych. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonariusze Policji, przedstawiciele ochrony zdrowia, przedstawiciele oświaty, kuratorzy sądowi, przedstawiciele organizacji pozarządowych. W roku 2015 procedurą „Niebieskie Karty” objętych było 23 rodziny, natomiast w 2016 roku objętych było ww. procedurą 19 rodzin.

Tabela nr 1. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wg. wszczętej procedury „Niebieskie Karty”:

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	2015r	2016r
Ogółem	96	82
W tym: kobiety	32	25
W tym: mężczyźni	37	25
Dzieci	27	32

Źródło: dane MGOPS w Drohiczynie, opracowanie własne.

Tabela nr 2. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie wg. wszczętej procedury „Niebieskie Karty”:

Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	2015r	2016r
Ogółem	15	14
W tym: kobiety	2	2
W tym: mężczyźni	13	12
Nieletni	--	--

Źródło: dane MGOPS w Drohiczynie, opracowanie własne.

Tabela nr 3. Wiek osób stosujących przemoc w rodzinie wg. wszczętej procedury „Niebieskie Karty”:

Przedział wiekowy osób stosujących przemoc w rodzinie	2015r	2016r
Poniżej 20 r.ż.	1	1
Od 20 do 37 lat	3	2
Od 38 do 49 lat	6	9
Od 50 do 65 lat	5	2
Powyżej 65 r.ż.	--	--

Źródło: dane MGOPS w Drohiczynie, opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika, że wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą przeważają kobiety. Mężczyźni dominują wśród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.

We wszczętych procedurach „Niebieskie Karty” w roku 2015 osobami stosującymi przemoc było 11 nadużywających alkohol, a w roku 2016 było 9 osób nadużywających alkohol.

W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” zostały skierowane przez członków grup roboczych wnioski do niżej wymienionych instytucji:

- w roku 2015 skierowano 1 wniosek do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a 3 wnioski w roku 2016.
- w roku 2015 skierowano 3 wnioski do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim, a 2 wnioski w roku 2016.

Posterunek Policji w Drohiczynie podejmował działania interwencyjne w rodzinach gdzie dochodziło do przemocy. W ramach tych działań Posterunek Policji:

- w roku 2015 prowadził 1 postępowanie przygotowawcze z art. 207 §1 Kodeksu karnego i 3 czynności sprawdzające z art. 207 §1 Kodeksu karnego,
- w roku 2016 wszczął 2 postępowania przygotowawcze z art. 207 §1 Kodeksu karnego i przeprowadził 7 czynności sprawdzających z art. 207 §1 Kodeksu karnego.

W szkołach na terenie Gminy Drohiczyn nie zanotowano zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie.

III. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami niniejszego Programu są:

- Mieszkańcy gminy Drohiczyn, w tym zagrożeni przemocą w rodzinie.
- Osoby, które doznają przemocy w rodzinie.
- Osoby, które stosują przemoc w rodzinie.
- Świadkowie przemocy w rodzinie.
- Osoby i instytucje zawodowo działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Celem Programu jest:

- 1) Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Drohiczyn.
- 2) Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 3) Zwiększenie pomocy i ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Drohiczyn,
- podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Realizacja celów Programu zakłada:

- Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.
- Promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy.
- Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.
- Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

V. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

- Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
- Bardzo dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.

- Dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią.
- Otwartość i chęć współpracy specjalistów.
- Silne więzi rodzinne.
- Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VI. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ

- Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
- Brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów.
- Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
- Ubóstwo.
- Mała współpraca interdyscyplinarna.

VII. ZASOBY GMINY DROHICZYN W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Posterunek Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - placówki oświatowe, szkoły funkcjonujące na terenie Gminy Drohiczyn,
 - Zakłady Opieki Zdrowotnej, funkcjonujące na terenie Gminy Drohiczyn,
 - organizacje pozarządowe,
 - Zespół Interdyscyplinarny

VIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ PROGRAMU

Cel.1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Drohiczyn.				
L.p.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny /realizator/	Termin realizacji
1	Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.	1) Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie. 2) Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie. 3) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. 4) Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą. 5) Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 6) Podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku. 7) Inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą. 8) Udział w działaniach edukacyjno - informacyjnych.	MGOPS, Policja, GKRPA, NZOZ, placówki oświatowe – szkoły funkcjonujące na terenie Gminy Drohiczyn	2014 – 2020 /w miarę potrzeb i posiadanych środków/
2	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy.	1) Szkolenia na temat przemocy. 2) Prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych, Internecie. 3) Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne. 4) Organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich. 5) Dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków.	MGOPS, GKRPA, placówki oświatowe – szkoły funkcjonujące na terenie Gminy Drohiczyn	2014 – 2020 /w miarę posiadanych środków/

Cel.2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

L.p.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny /realizator/	Termin realizacji
1	Izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemoc w rodzinie.	1) Zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia. 2) Prowadzenie postępowań w związku z art. 207§1 kk.	Policja	2014 – 2020
2	Udzielanie osobom stosującym przemoc informacji na temat programów korekcyjno – edukacyjnych i zachęcanie do udziału w nich.	1) Współpraca z PCPR w Siemiatyczach w zakresie objęcia osób stosujących przemoc w rodzinie oddziaływaniami korekcyjno - edukacyjnymi. 2) Informowanie w formie ustnej lub pisemnej, osoby stosujące przemoc w rodzinie o możliwości udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych.	Zespół Interdyscyplinarny	2014-2020
3	Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkohol, stosującymi przemoc o możliwości podjęcia leczenia lub terapii.	1) Kierowanie przez Zespół Interdyscyplinarny wniosków do GKRPA o zastosowanie wobec osoby nadużywającej alkohol stosującej przemoc w rodzinie, zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu. 2) Wzywanie przez członków GKRPA, osoby nadużywające alkohol i stosujące przemoc w rodzinie na rozmowę ostrzegawczą.	Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA	2014-2020
4	Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.	1) Wysyłanie wniosków do Sądu Rejonowego o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.	GKRPA	2014-2020

Cel. 3. Zwiększenie pomocy i ochrony wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

L.p.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny /realizator/	Termin realizacji
1	Prowadzenie punktu informacyjnego.	1) Udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia. 2) Udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego. 3) Udzielanie informacji na temat praw osób dotkniętych przemocą. 4) Rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny NZOZ	2014 – 2020
2	Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy.	1) Podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. 2) Odwiedziny w środowisku, w którym została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”. 3) Przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.	Zespół Interdyscyplinarny, MGOPS	2014 – 2020
3	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	1) Nawiązanie współpracy z instytucjami i placówkami zapewniającymi schronienie osobom doznającym przemocy w rodzinie. 2) Udzielenie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej i innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie rodziny.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	2014-2020

IX. MONITOROWANIE I EWALUACJA

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Drohiczynie.

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drohiczynie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków:

- środków pochodzących z budżetu gminy Drohiczyn,
- środków pochodzących z budżetu państwa, w ramach corocznie ogłaszanych konkursów,
- środków własnych podmiotów zaangażowanych w realizację działań w ramach realizacji Programu,
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym darowizny.